

राजस्व परामर्श समितिको प्रतिवेदन

सभाका अध्यक्ष ज्यू,

यस फाल्गुनन्द गाउँपालिकाको आर्थिक विकास र समृद्धिको लागि राजस्वका नीतिहरू तथा प्रणालीको विकास गर्नुपर्ने दरहरू र क्षेत्र राजस्वका , निर्धारण गर्नुपर्ने तथा राजस्व प्रशासन सुधारका लागि सिफारिस गर्नुपर्ने भएकोले स्थानिय तहको योजना तथा बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन, 2074 बमोजिम राजस्व परामर्श समितिको गठन भएको हो।

चालु आर्थिक बर्ष २०८१/०८२ को लागि स्विकृत भएको यस फाल्गुनन्द गाउँपालिकाको आर्थिक ऐनमा समावेश गरिनुपर्ने राजस्व सम्बन्धी विषयहरू सुझाव दिने हेतुले यो प्रतिवेदन तयार पारिएको हो । यस प्रतिवेदनले फाल्गुनन्द गाउँपालिकाको दिगो आर्थिक वृद्धि तथा आर्थिक विकासका लागि सहयोग पुर्याउने भन्ने विश्वास लिईएको छ ।

राजस्वको मौजुदा अवस्थाको विश्लेषण:-

यस गाउँपालिकाले गत आ.ब. २०७९/०८० मा जम्मा सम्पूर्ण वडा तथा गाउँपालिका अन्तर्गत आन्तरिक आम्दानी तर्फ रु. ५५ लाख अनुमान गरिएकोमा कुल जम्मा २३ लाख ८५ हजार ९ सय ३२ रुपैया ८५ पैसा मात्र संकलन गर्न सफल भइएको थियो भने, चालु आ.ब. २०८०/०८१ मा जम्मा आन्तरिक आम्दानी तर्फ रु. 55 लाख ५० हजार अनुमान गरिएकोमा हिजोको मिति सम्ममा यस गाउँपालिकाका सातै वटा वडा र गाउँपालिका तर्फ संकलन भएको राजस्व सुत्र मार्फत देहाय बमोजिम रहेको जानकारी गराउँदछु ।

- वडा नं. १, नवमीडाँडा 2,37,355।०0
- वडा नं. २, ईम्बुङ १,72,002।00
- वडा नं. ३, पौवासारताप 2,70,309।00
- वडा नं. ४, चिलिङदिन ३,26,795।00
- वडा नं. ५, फाक्तेप 5,९3,234।00
- वडा नं. ६, मेहेलबोटे 2,31,649।00
- वडा नं. ७, पिपलबोटे 3,23,097।00
- गाउँपालिका तर्फ 21,19,815।00

कुल जम्मा रु. 42 लाख 74 हजार 2 सय 56 रुपैया राजस्व उठाउन सफल भइएको छ । नेपाल सरकारबाट प्राप्त गर्ने भनिएको राजस्व बाँडपाँड, समानिकरण वित्तीय अनुदान र सशर्त अनुदान तर्फको रकम प्राप्त भई स्वीकृत कार्यक्रम अनुसार खर्च भइरहेको छ । प्रदेश सरकारबाट प्राप्त गर्ने भनिएको सवारी साधन कर बाँडफाड, समानिकरण वित्तीय अनुदान तथा सशर्त अनुदान वापतको रकम प्राप्त भई स्विकृत कार्यक्रम अनुसार खर्च भइरहेको छ ।

राजस्व सुधार कार्ययोजना र आधारभूत पक्षहरू:-

राजस्व क्षमता सुधार तथा राजस्व अभिवृद्धिका लागि गाउँपालिकाको अवस्था विश्लेषण गर्दा वित्तिय विकेन्द्रिकरण एवम राजस्व प्रणालि सम्बन्धि देहायका आधारभूत पक्ष मनन गरिएको छ । यस अन्तर्गतका आधारभूत पक्षहरूमा राजस्व आधार र कर दरलाई

नीतिगत पक्षको रुपमा लिईएको छ भने दायरा मुल्याङ्कन, मापदण्ड र संकलन प्रणालीलाई नीतिगत तथा प्रशासनिक पक्षका रुपमा लिईएको छ ।

- राजश्वको आधार
- करको दर
- करको दायरा
- कर योग्य सम्पतिको मुल्याङ्कन
- राजस्व प्रशासन तथा संकलन आदि कुराहरूलाई लिएको छ ।

रणनीति तथा कार्यनीति:-

- ✓ राजश्व सम्बन्धि तथ्याङ्क अभिलेख र अध्यावधिक गरिनेछ ।
- ✓ कर शिक्षा, सचेतना कार्यक्रम तथा उत्कृष्ट करदाता सम्मान गरिनेछ ।
- ✓ कर तिर्ने अभ्यासका लागि नागरिकलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- ✓ गाउँपालिकाको वर्तमान राजश्व नीतिमा समसामयिक परिमार्जन गरि व्यवस्थित र करदाता मैत्री बनाईनेछ ।
- ✓ राजश्व प्रशासन कर संकलन प्रकृतिलाई सरल, सहज र पारदर्शी बनाईनेछ ।
- ✓ कर राजश्वको प्रभावकारी परिचालनका लागि थप ऐन, नियम तथा कार्यविधि तर्जुमा गरि कार्यान्वयनमा ल्याईनेछ ।
- ✓ करको दर रेट निर्धारणलाई व्यवहारिक, बैज्ञानिक र समयसापेक्ष बनाईनेछ ।
- ✓ संकलित राजश्वलाई पूँजी वृद्धि हुने क्षेत्रमा लगानी गरिनेछ ।

निष्कर्ष तथा सुझावहरू:-

यस गाउँपालिकाले बिगत आ.ब. देखि लिइरहेको राजश्व सम्बन्धि नीति फलदायक नै रहेको देखिन्छ। गाउँपालिकाको आर्थिक ऐन २०८१ बमोजिम करको दायरामा ल्याउने व्यवस्था गरी गाउँपालिकाले कर प्रणाली तथा राजश्व संकलन प्रकृतिलाई यथाशक्य सूचना प्रविधि मैत्री बनाउँदै लैजाने क्रममा राजश्व व्यवस्थापन सम्बन्धि विद्युतीय प्रणाली (SUTRA) को सुरुवात समेत गरिएको छ ।

भुगोल र जनसंख्याको हिसाबले पाँचथर जिल्लामा फिदिम नगरपालिका पछिको राम्रो र सम्भावनायुक्त गाउँपालिका भएता पनि यहाँको आर्थिक विकासको गति एकदमै सुस्त देखिन्छ । स्थायी उद्योग तथा व्यवसाय प्रवर्द्धन र रोजगारी सिर्जनामा योगदान दिने किसिमको कर, नीति अवलोकन गरी सोको उचित व्यवस्थापन गर्नुपर्ने देखिन्छ । यस कारण भावी दिनहरूमा यस गाउँपालिकाको आयश्रोतलाई बढाउन आन्तरिक श्रोतको सम्भाव्यता अध्ययन गरी आवश्यक रकम विनियोजन गरी सक्षम व्यक्तिहरू परीचालन गर्नुपर्ने देखिन्छ । साथै, गाउँपालिका क्षेत्र भित्रका सडक सञ्जाल, कृषि तथा पशु व्यवसाय र पर्यटकीय क्षेत्रहरूलाई व्यवस्थित गरी आन्तरिक श्रोतमा वृद्धि गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

आ.ब. २०८१/०८२ मा कर प्रणाली तथा राजश्व संकलनको लागि गाउँपालिकाले देहाय बमोजिमका कुराहरूमा ध्यान गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

- राजश्व संकलनका सम्भाव्य क्षेत्र जस्तै: व्यवसाय दर्ता, नविकरण, पर्दकीय क्षेत्र व्यवस्थापन तथा राजश्व संकलन, आन्तरीक उत्पादन वृद्धि, नदि जन्य वस्तुहरूको उत्खनन् तथा निकासी शुल्क संकलनमा यस गाउँसभाले विशेष ध्यान दिनुपर्नेछ ।
- राजश्व संकलनको लागि वडा, टोल स्तरमा कर शिक्षा कार्यक्रम संचालन गर्नु पर्नेछ ।

- नागरिकले तिरेको कर के कार्यमा कहिले खर्च भएको छ? सो को दुरुस्त विवरण कार्यालयले सार्वजनिक गर्नु पर्नेछ ।
- राजश्वको श्रोत तथा दायरालाई फराकिलो बनाउँदै स्थानीय तहलाई आत्म निर्भर बनाउन बृहत अध्ययन, अनुसन्धान तथा परामर्श लिइनु पर्नेछ।
- विस्तृत स्तरको राजश्व सुधार कार्ययोजना तर्जुमा गर्नुपर्नेछ।

धन्यवाद।

सिंह नेम्बाङ

संयोजक: श्री ठाकुर

हस्ताक्षर:

मिति: 2081/03/09